C/2025/6668

11.12.2025

Objava zahtevka za registracijo imena v skladu s členom 15(4) Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta

(C/2025/6668)

V treh mesecih od datuma te objave lahko organi države članice ali tretje države oziroma fizične ali pravne osebe s pravnim interesom in sedežem ali prebivališčem v tretji državi vložijo ugovor pri Komisiji v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta ([1]).

ENOTNI DOKUMENT

Označbe porekla in geografske označbe kmetijskih proizvodov

„Sapin de Noël du Morvan“

EU št.: PGI-FR-03379 – 16. december 2024

1. **Ime**

„Sapin de Noël du Morvan“

2. **Vrsta geografske označbe**

ZOP ☐ ZGO ☒

3. **Država, ki ji pripada opredeljeno geografsko območje**

Francija

4. **Opis kmetijskega proizvoda**

4.1 *Razvrstitev kmetijskega proizvoda po tarifni številki in oznaki kombinirane nomenklature iz člena 6(1) Uredbe (EU) 2024/1143*

06 ŽIVO DREVJE IN DRUGE RASTLINE; ČEBULICE, KORENINE IN PODOBNO; REZANO CVETJE IN OKRASNO LISTJE

0604 Listje, veje in drugi deli rastlin, brez cvetov ali cvetnih brstov, in trave, mahovi in lišaji, primerni za šopke ali za okras, sveži, posušeni, pobarvani, beljeni, impregnirani ali drugače pripravljeni

4.2 *Opis kmetijskega proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

„Sapin de Noël du Morvan“ je okrasno drevo, posekano ali posajeno v loncu, ki tradicionalno krasi domove potrošnikov v božičnem obdobju.

Na voljo je posekano ali posajeno v loncu. Izvira iz naslednjih vrst:

— *Abies nordmanniana* (kavkaška jelka),

— *Abies procera* (*sin. nobilis*) (srebrna jelka),

— *Picea abies* (navadna smreka).

([1]) Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode, spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2019/787 in (EU) 2019/1753 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 (UL L, 2024/1143, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1143/oj).

Novoletna jelka „Sapin de Noël du Morvan“ izpolnjuje naslednja estetska merila:

— uravnoteženost in simetričnost,

— enakomerne in goste veje,

— iglice temno zelene barve pri smrekah in kavkaških jelkah ter modrikasto-zelene pri srebrnih jelkah,

— dobro ohranjena svežina, povezana s pozno sečnjo ali izkopom.

Posekane novoletne jelke so visoke med 40 cm in 15 m, tiste v loncih pa med 60 cm in 2 m.

Prepovedane so jelke s koreninsko grudo ali umetno zasnežene jelke (*sapins floqués*), prašno barvane jelke s slojem vlaken (*sapins givrés*) ali prašno barvane jelke (*sapins glacés)* ali jelke, obdelane z barvilom.

Opredelitev estetskih meril

Novoletna jelka „Sapin de Noël du Morvan“, visoka med 40 cm in 3 m, ima naslednje značilnosti:

Merila	Ciljna vrednost
Barva	Enotna po celem drevesu
Oblika	Razmerje med širino in višino je med 0,5 in 1.
Gostota	Venci vej in internodiji morajo biti enakomerno razporejeni po celotni višini drevesa in dovolj številni, da se zagotovi dobra gostota.
Deblo	Eno deblo v središču drevesa
Vodilni poganjek	Raven vodilni poganjek (zgornji del), ki pa je lahko ukrivljen ali nepravilno oblikovan, če ukrivljenost glede na navpičnico ne presega 20°. Dolžina je enaka enojni do dvojni dolžini vej najvišjega venca.
Simetričnost	Na splošno simetričen videz z vejami, razporejenimi okoli debla. Najmanj štiri enako dolge veje v vsakem vencu, razen če ima več vmesnih vej enak (vizualni) učinek.

Novoletna jelka „Sapin de Noël du Morvan“, višja od 3 metrov, vendar ne višja od 15 metrov, ima naslednje značilnosti:

Merila	Ciljna vrednost
Barva	Enotna po celem drevesu
Oblika	Razmerje med širino in višino je med 0,4 in 0,9.
Gostota	Venci vej in internodiji morajo biti enakomerno razporejeni po celotni višini drevesa in dovolj številni, da se zagotovi dobra gostota.
Deblo	Eno deblo v središču drevesa
Simetričnost	Na splošno simetričen videz z vejami, razporejenimi okoli debla.

Novoletna jelka „Sapin de Noël du Morvan“ ima lahko manjšo poškodbo na enem mestu in eno manjšo napako.

V nadaljevanju je navedena razvrstitev poškodb in napak v večje ali manjše.

Za novoletno jelko „Sapin de Noël du Morvan“, visoko med 40 cm in 3 m:

Merila	Napake/poškodbe	Večje/manjše
Lišaji in/ali mah na vejah	poškodba	manjša
Neenakomeren razmik iglic	poškodba	manjša
Nekaj odlomljenih ali odmrlih vej	poškodba	večja
Sledovi alg ali prisotnost manjših poškodb, ki so jih povzročile žuželke ali živali	poškodba	manjša
Za zagotovitev enakomerne razporeditve vej in internodijev razdalja med internodiji ne sme biti več kot dvakrat večja od rasti v preteklem letu	napaka	večja
Neenakomerna barva drevesa	napaka	manjša
Razmerje med širino in višino je med 1 in 1,33 ali med 0,3 in 0,5	napaka	manjša
Večdebelnost	napaka	večja
Nagib vodilnega poganjka je večji od 20° od navpičnice	napaka	večja
Vodilni poganjek ne izpolnjuje zahteve glede dolžine	napaka	manjša
Drevo ni simetrično, ker ima manj kot štiri veje na venec in nima dovolj vej med internodiji za zakritje te napake	napaka	večja

Za novoletno jelko „Sapin de Noël du Morvan“, višjo od 3 metrov, vendar ne višjo od 15 metrov:

Merila	Napake/poškodbe	Večje/manjše
Neenakomerna barva drevesa	napaka	manjša
Razmerje med širino in višino ni med 0,4 in 0,9	napaka	večja
Večdebelnost	napaka	večja
Venci vej in internodiji niso enakomerno razporejeni po celotni višini drevesa in dovolj številni, da se zagotovi dobra gostota	napaka	večja
Splošni videz drevesa ni simetričen in veje niso pravilno razporejene okoli debla	napaka	večja
Nekaj odlomljenih vej zaradi sečnje in prevoza	poškodba	manjša

4.3 *Odstopanja glede izvora krme (samo za proizvode živalskega izvora z zaščiteno označbo porekla) in omejitve izvora surovin (samo za predelane proizvode z zaščiteno geografsko označbo)*

—

4.4 *Posebne faze proizvodnje, ki jih je treba izvajati na opredeljenem geografskem območju*

Dejavnosti, povezane s pridelavo novoletnih jelk z ZGO (sajenje, gojenje, označevanje, sečnja ali izkop), potekajo na geografskem območju ZGO.

4.5 *Posebna pravila za pakiranje, rezanje, ribanje itn. kmetijskega proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

Pakiranje mora potekati na geografskem območju, da se preprečijo poškodbe proizvoda med odpremo in se tako ohrani njegovo nepoškodovano stanje. Pri pakiranju se namreč veje razporedijo vzdolž debla, s čimer se prepreči, da bi se med prevozom zapletle in poškodovale (odlomi, izguba iglic).

4.6 *Posebna pravila za označevanje kmetijskega proizvoda, za katerega se uporablja registrirano ime*

Novoletna jelka „Sapin de Noël du Morvan“ je označena z etiketo, ki vključuje:

— navedbo ZGO „Sapin de Noël du Morvan“,

— kontaktne podatke organa za kakovost Excellence Végétale,

— ime vrste, dane na trg (splošno in latinsko ime),

— navedbo identitete proizvajalca,

— višino drevesa.

5. **Jedrnata opredelitev geografskega območja**

Občine v naslednjih departmajih:

Côte-d'Or

Aisy-sous-Thil, Bard-le-Régulier, Blanot, Brazey-en-Morvan, Champeau-en-Morvan, Dompierre-en-Morvan, Juillenay, Lacour-d'Arcenay, Liernais, Ménessaire, Molphey, (La) Motte-Ternant, Montigny-Saint-Barthemy, Montlay-en-Auxois, Précy-sous-Thil, (La) Roche-en-Brenil, Rouvray, Saint-Andeux, Saint-Didier, Saint-Germain de Modéon, Saint-Martin-de-la-Mer, Saulieu, Savilly, Sincey-les-Rouvray, Thoisy-la-Berchère, Vianges, Vic-sous-Thil, Villargoix in Villiers-en-Morvan;

Nièvre

Alligny-en-Morvan, Arleuf, Avrée, Bazoches, Blismes, Brassy, Cervon, Chalaux, Château-Chinon (Campagne), Château-Chinon (Ville), Châtin, Chaumard, Chiddes, Corancy, Dommartin, Dun-les-Places, Dun-sur-Grandry, Empury, Fâchin, Fléty, Gâcogne, Gien-sur-Cure, Glux-en-Glenne, Gouloux, Larochemillay, Lavault-de-Frétoy, Lormes, Luzy, Marigny-l'Église, Mhère, Millay, Montigny-en-Morvan, Montreuillon, Montsauche-les-Settons, Moulins-Engilbert, Mouron-sur-Yonne, Moux-en-Morvan, Onlay, Ouroux-en-Morvan, Planchez, Poil, Pouques-Lormes, Préporché, Saint-Agnan, Saint-André-en-Morvan, Saint-Brisson, Saint-Hilaire-en-Morvan, Saint-Honoré-Les-Bains, Saint-Léger-de-Fougeret, Saint-Martin-du-Puy, Saint-Péreuse, Sémelay, Sermages, Vauclaix in Villapourçon;

Saône-et-Loire

Anost, Autun, Barnay, Brion, Broye, (La) Celle-en-Morvan, (La) Chapelle-Sous-Uchon, Charbonnat, Chissey en Morvan, (La) Comelle, Cussy en Morvan, Dettey, Étang-sur-Arroux, (La) Grande-Verrière, Laizy, Lucenay-l'Évêque, Mesvres, (La) Petite-Verrière, Roussillon-en-Morvan, Saint-Didier-sur-Arroux, Saint-Léger-sous-Beuvray, Saint-Nizier-sur-Arroux, Saint-Prix, Sommant, (La) Tagnière, Thil-sur-Arroux in Uchon;

Yonne

Avallon, Beauvilliers, Bussières, Chastellux-sur-Cure, Cussy-les-Forges, Domecy-sur-Cure, Island, Magny, Pontaubert, Quarré-les-Tombes, Saint-Brancher, Saint-Germain-des-Champs, Saint-Léger-Vauban in Sainte-Magnance.

6. **Povezava z geografskim območjem**

Naravni dejavniki:

Povezava med novoletno jelko „Sapin de Noël du Morvan“ in geografskim območjem temelji na njeni posebni kakovosti, povezani z območjem

Geografsko območje novoletne jelke „Sapin de Noël du Morvan“ je razmejeno na podlagi meril, povezanih s talnimi in podnebnimi razmerami ter zgodovino. Območje leži na granitnem masivu Morvan, tj. severnem delu Centralnega masiva. Nadmorska višina območja se od severa proti jugu postopoma povišuje, najvišja točka Morvana pa je vrh Haut Folin, ki meri 901 metrov. Povprečna nadmorska višina je 600 metrov.

Sedanja pedogeneza je povezana z razvojem rjavih kislih tal na granitnem pesku. Ta tla, ki so v kmetijskem smislu revna, imajo naslednje značilnosti:

— peščeno-glinasto-ilovnata tekstura,

— kisla vrednost pH: od 4 do 5,

— precejšnje kemično pomanjkanje fosforjeve kisline in kationov,

— visoka sposobnost izmenjave na površini v višini 20 mg/100 g, ki se z globino hitro zmanjšuje in pade na nekaj miliekvivalentov na ravni peska,

— zaloga vode, ki presega 1 mm vode na cm tal.

Masiv Morvan ima „dolge in ostre zime, pozne pomladi in vroča, a kratka poletja“ (Sirugue (2008), *Le Morvan, inventaire cartographique des paysages et du patrimoine naturel* (Morvan, kartiranje krajine in naravne dediščine)). Med posameznimi leti so precejšnje razlike. Padavin je veliko, temperature so zmerne, tveganje zmrzali pa pogosto.

Količina padavin v Morvanu se lahko iz leta v leto podvoji. Masiv Morvan je prvo višje ležeče območje, ki lahko zadrži oblake, ki prihajajo z atlantske obale, in ima povprečno 1 000 mm padavin na leto, razporejenih na 200 dni.

Količina padavin se povečuje z nadmorsko višino, in sicer s povprečno 800 mm/leto na nadmorski višini med 300 metrov in 400 metrov na več kot 1 600 mm/leto na nadmorski višini nad 900 metrov. Izrazita je tudi njihova sezonska porazdelitev, saj je bolj sušno obdobje od marca do oktobra, bolj deževno pa od novembra do februarja.

Povprečne temperature so zaradi vpliva morja mile ter se pozimi gibljejo od −2 °C do +4 °C, poleti pa od +10 °C do +25 °C. Te povprečne vrednosti pa skrivajo velik razpon, ki včasih v enem dnevu preseže 20 °C. Zmrzali so včasih močne in zelo pogoste, s povprečno 100 dnevi zmrzali na leto. Ni nenavadno, da se avgusta na dnu doline zabeležijo temperature nekoliko pod lediščem.

Človeški dejavniki

Pojem „novoletne jelke“ zgodovinsko izvira iz protestantske kulture, zlasti v Nemčiji in Skandinaviji, kjer je bila razširjena že v 16. stoletju. V Franciji se je ta tradicija razvila po drugi svetovni vojni in nemški okupaciji, zlasti v Parizu. Na območju Morvana so zaradi tesnih trgovinskih povezav z glavnim mestom, ustvarjenih s prometom po plovnih poteh, izkoristili to novo povpraševanje v obdobju, ko so se drevesa gojila v sicer težkih časih za kmetijstvo. Na pariško tržnico so se pošiljale smreke, posekane pri krčenju gozdov.

Povpraševanje se je hitro povečalo in drevesa, posekana pri krčenju gozdov, niso več zadostovala. V tistem času se je začelo gojenje novoletnih jelk, kot ga poznamo danes, in se hitro razvilo. To priložnost je izkoristilo vse več lastnikov gozdnih parcel bodisi za dopolnitev drugih virov dohodka bodisi kot glavno dejavnost. Kmetje v Morvanu so svojo dejavnost tudi razširili in so novoletne jelke gojili na najbolj neugodnih kmetijskih parcelah, ki so bile primerne za njihovo gojenje.

Tehnike gojenja so se skozi včasih pet generacij proizvajalcev postopoma izboljševale. Postopoma so se nabirali pristno znanje in izkušnje ter se prenašali iz roda v rod. V Morvanu potekajo vse faze pridelave novoletnih jelk, od sajenja dalje. Nekatere drevesnice so se prav tako specializirale za pridelavo mladih dreves, vendar proizvajalci na tem območju še vedno ne morejo biti popolnoma samozadostni. Vzpostavljen je bil celoten sektor, dejavnosti številnih podjetij pa temeljijo na pridelavi novoletnih jelk, npr. proizvajalci lesenih stojal, dobavitelji vhodnega materiala, strojev itd.

Posebnosti proizvoda

Za novoletno jelko „Sapin de Noël du Morvan“ so značilni:

— uravnoteženost in simetričnost ter eno, ravno deblo,

— enakomerne in goste veje z ravnim in sorazmernim vodilnim poganjkom,

— enotna barva po celem drevesu: temno zelena pri smrekah in kavkaških jelkah ter modrikasto-zelena pri srebrnih jelkah,

— dobro ohranjena svežina in obstojnost iglic po sečnji.

Vzročna povezava

Geografska lega ter talne in podnebne razmere gričevja Morvan ustvarjajo idealne razmere za rast dreves. Proizvajalci na tem granitnem masivu v Burgundiji že skoraj stoletje gojijo novoletne jelke. Njihovo znanje in izkušnje ter geografska lega omogočajo pridelavo visokokakovostnih dreves. Znanje in izkušnje proizvajalcev se izražajo v dejavnostih obrezovanja skozi celotno življenjsko dobo dreves: odstranjevanje dvojnih vodilnih poganjkov, redčenje pri spodnjem delu debla, povečanje gostote s stranskim rezom dreves ali celo odstranjevanje poganjkov. Proizvajalci prav tako z izurjenim očesom izberejo drevesa s posamičnim označevanjem.

Pomembno je, da proizvajalci izvajajo okolju prijazne prakse, tudi zato ker so v regionalnem naravnem parku Morvan. Da bi se ohranil ekosistem tega parka, zlasti tal, je prepovedana zasaditev dreves s koreninsko grudo. Tako želijo preprečiti, da bi se tla v tem parku odstranjevala in osiromašila. Kompost se uporablja pri pridelavi dreves v loncih. Poleg tega je to geografsko okolje ugodno za pridelavo zelo visokih dreves. Na področju gospodarjenja z drevesi se je pridobilo povezano znanje, zaradi katerega so se oblikovale parcele za pridelavo zelo visokih dreves. Proizvajalci z leti in postopki sečnje izberejo drevesa, ki bodo zelo visoko zrasla.

Drevesa rastejo zmerno hitro zaradi razmeroma revnih tal. Pridelana drevesa so enakomerna, z gosto razporejenimi venci. Gostoto je mogoče povečati z ustreznimi tehnikami obrezovanja. Kakovost novoletne jelke „Sapin de Noël du Morvan“ izhaja zlasti iz njene odpornosti.

Odpornost proti zmrzali je mehanizem prilagajanja, ki ga povzročajo krajši dnevi in nižje jesenske temperature, ki ne presegajo 5 °C. To se še okrepi, ko temperature padejo tik pod ledišče. Ta pojav v veliki meri spodbujajo ostre podnebne razmere, značilne za Morvan.

Zaradi teh pogojev drevesa vstopijo v dormanco v zelo zgodnji fazi, še pred sečnjo. Ta dormanca še posebej ugodno vpliva na obstojnost iglic in ohranjanje barve skozi čas. Pozna sečnja ali izkop dreves prav tako omogoča, da se ohrani ta svežina.

Danes je Morvan največje pridelovalno območje v Franciji s 1 500 hektarji nasadov. Približno 100 proizvajalcev, ki so z združevanjem virov razvili izjemno znanje in izkušnje ter edinstveno sinergijo, vsako leto pridela približno 1,2 milijona novoletnih jelk.

Gospodarsko je ta dejavnost bistvena za to prikrajšano podeželsko območje. Razstava dreves Sapin Expo, ki poteka vsaka štiri leta junija v mestu Saulieu, je zdaj nepogrešljiv dogodek za vse strokovnjake iz sektorja novoletnih jelk iz Morvana in širše okolice.

Novoletna jelka „Sapin de Noël du Morvan“ je postala močan simbol regije. Te novoletne jelke krasijo najprestižnejše lokacije v Parizu, na primer pred stavbama Senata in pariške opere. Francosko združenje za naravne novoletne jelke (Association Française du Sapin de Noël Naturel) že vrsto let podarja kavkaško jelko kot ponosno predstavnico Morvana za okrasitev glavnega dvorišča Elizejske palače.

Sklic na objavo specifikacije proizvoda za geografsko označbo:

https://extranet.inao.gouv.fr/fichier/CDCSapinNoelMorvan-250702.pdf